

Í dag sendir Grønland krav til ST um risaøki í Arktis

Jógvan Hugo Gardar

15.12.2014 - 10:47

Oljan.fo

Í dag fara umboð fyri Grønland, saman við Danmark, at lata eitt krav um at fáa rættindini til eitt øki sum er 400.000 ferkilometrar til stóddar. Hetta er eitt øki sum er norðanfyri Grønland norð móti Norðpólinum. Kravið, sum verður latið ST kemur inn á øki sum Kanada og Russland eisini krevja.

Tey fimm londini sum eru strandalond í Arktis, USA, Kanada, Grønland, Noreg og Russland, samdust í 2008 um at finna eina loysn um býti av havbotninum í Arktis gjøgnum samráðingar. Álíkavæl hevur ST fingið trý krøv sum ganga um hvørt annað, har fleiri lond krevja rættindini til sama havbotn.

Skulu samráðast

Krøvini um rættin til havbotnin er ein leingjan av arbeiðnum við Havrættarsáttmálanum hjá ST. Hesin sáttmálin gevur øllum strandalondum rætt til at víðka um egin rættindir uttanfyri 200 fjórðingamarkið.

16. desember er freistin sum londini hava fingið fyri at senda krøv til ST. Har er tað ein bólkur av serfrøðingum sum skal meta um krøvini. Í teimum førum har fleiri lond krevja rættindi til somu økir, skulu hesi londni í fyrstu atløgu samráðast sínamillum. Í hesum førinum skulu Grønland, Russland og Kanada royna at finna eina samráðingarloysn fyrst.

Kappingin um Norðpólin

Longu í august 2007 gjørði Russland eina óalmenna roynd at ognar sær Norðpólin. Tá setti ein lítil kavbátur russiska flaggið á havbotnin á Norðpólinum. Talan var um eina privata ætlan, men tað at teir sum framdu hetta fingi heiðurstekin frá Vladimir Putin forseta gjørði at fleiri lond fóru at ivast í um Russland ætlaði at fylgja teimum reglum sum altjóða galda á økinum. Í øllum førum vóru fleiri lond misnøgd við russisku framferðina.

Danmark og Kanada høvdu avtala sínamillum eitt mark millum kanadisk og grønlandsk øki. Hendan avtalan bleiv ongantíð undirskrivað. Sambært dønum valdi Kanada ikki at skriva undir tá teirra kanningar vístu at Norðpólurin var kanadiskur.

Rættindini til ráevnini

Í orðaskiftinum um rættindini til havøkini norður móti Norðpólinum, tosa vit ikki um fiskatilfeingið, men um ráevnir og rættindir til at brúka tað sum liggur í havbotninum. Hav, fiskiskapur, flutningur, ferðavinna og annað verður framhaldandi stýrt av teimum altjóða avtalum sum eru á økinum.

Tí er orsøkin til at londini kring Arktis ynskja at ognar sær so nógv sum gjørligt av havbotninum knýtt til eina vón um at finna ráevnir í havbotninum.

Tekur tíð

Tey sum hava fylgt føroysku tilgongdini bæði til havbotnin norðanfyri og sunnanfyri Føroyar vita at ST-tilgongdin kann vera drúgv. Viðvíkjandi kravinum sum Grønland letur inn í dag, kann tað taka nógv ár áðrenn ein hevur eitt svar. Málið gerst meir krevjandi tí fleiri partar krevja rættindi til sama øki.

Onkur heldur at bara tilgongdin í ST kann taka tíggu ár. Aftaná skulu samráðingar vera millum londini, samráðingar sum byggja á niðurstøðurnar í ST-skjalinum.